

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Vniversae Theologiae Speculativæ, Sacramentalis,
& moralis**

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

Liber II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42284

DE DEO, UT UNO. 21

Ref. 6. Deus neminem positivè reprobatur, ante prævisum illius peccatum.

Quod debet intelligi de peccato finali, saltem ut plurimum.

Deus non permittit peccata reprobatorum, ex intentione eos puniendi sed ob alios fines.

Ref. 7. Peccatum reprobi non est effectus reprobationis, permissio tamen peccati finalis est effectus reprobationis negativæ.

Quod ita intellige, ut peccatum reprobi, sive quoad materiale, sive quoad formale, sive sub ratione pœnæ non causetur à reprobatione.

Interdum tamen permissio finalis peccati est effectus reprobationis positivæ, ut contigit in reprobatione Dathan, & Abiron.

Ref. 8. Creatio reprobi non est effectus suæ reprobationis positivæ: id est, Deus non creavit reprobum, ut eum damnaret.

Neque hoc debet colligi ex voluntate; quam Deus habuit ostendendi suam misericordiam in prædestinatos.

Ref. 9. Bona reprobo concessa non sunt reprobationis effectus, esto bona prædestinatis concessa sine effectus prædestinationis ipsorum.

Deus tribuit bona prædestinatis, ut salventur; at non tribuit bona reprobis, eo fine ut damnentur.

Ref. 10. Inflictio pœnæ æternæ est probus, imò unicus effectus reprobationis positivæ. Quod intellige de lege ordinaria.

LIBER II.

DE DEO, UT TRINO.

CAP. I. **P**ONenda est in Deo vera aliqua processio, qua una persona ab alia procedat.

Ref. 1. Processiones divinæ illustrantur similitudine sumpta ab intellectu, & voluntate creata.

Filius dicitur Autotheos, quia non est precario Deus, & Jehova, seu fons essendi, quia habet eandem essentiam Patris, à qua omnia ut à fonte procedunt.

Non est perfectius esse à se, quàm esse ab alio, quoad naturam indistincto.

Res. 2. Processiones divinæ non sunt immediatè per essentiam divinam, ut essentia est, sed per intellectum & voluntatem.

Intellectio divina non est productio, ut est nuda objecti cognitio, sed ut habet adjunctam relationem producentis ad productum, quomodo est in solo Patre.

Res. 3. In Deo ponendæ sunt duæ processiones, nò plures, sicut in eo sunt tantum duo procedentes.

Etsi intellectus, & voluntas in Deo non distinguantur realiter, ab iis termini realiter distincti procedere possunt.

Non potest sumi tertia processio ab omnipotentia divina ut condistinguitur à potentia notionali.

Filius non producit verbum, etsi intelligat; producit tamen Spiritum sanctum simul cum Patre.

Res. 4. Processio Verbi divini est vera generatio. Cujus ratio non est, quia eandem naturam potest alteri communicare, nec quia actualis intellectio est de formalissimo conceptu Dei.

Probabilior ergo hujus rei ratio est, quia Verbum formaliter ex vi suæ processions procedit ut simile in natura producenti.

Quod procedit per intellectum divinum, non se habet ut imago accidentalis, sed ut substantialis, & per se subsistens.

Res. 5. Processio Spiritus Sancti non est vera generatio: cujus ratio non est, quia non procedit à duobus, tanquam à patre & matre, nec quod ex vi processions, non communicetur illi natura divina, ut putant aliqui.

Itaque veritatis hujus probabilior ratio est, quia
quod

quod procedit per voluntatem, ut sic, non procedit ut simile producenti.

Unde Spiritus S. non procedit similis formaliter vi suæ processions, ut est à voluntate divina, tanquam à principio, sed materialiter seu identicè.

Spiritus S. non habet per accidens, ut procedat similis in natura, nec per se ut procedit per voluntatem divinam, sed per se quatenus procedit in natura divina.

CAP. II. *Ref. 1.* In Deo ponendæ sunt relationes reales, nempe principii producentis ad terminum productum, & termini producti ad principium producens: esto ratio rationis ex cognitione resultet in objecto cognito.

Relatio divina non supponit subjectum cui inexistat, aut fundamentum à quo pendeat, aut distinctionem extremorum, quæ per illam referuntur.

Expositione relationum in Deo non debet colligi unam personam pendere ab alia, sed tantum unam inferre aliam, seu una posita aliam poni.

Pater realiter refertur ad Filium, & non Deus ad creaturas, etsi sit earum principium.

Ref. 2. In Deo sunt quatuor relationes reales, nempe paternitas, filiatio, spiratio activa, & passiva: non tamen quatuor res.

Pronunciatum illud, multiplicato inferiori multiplicatur superius, admittitur quando inferius multiplicatur ratione alicujus intrinseci.

In Deo non sunt plures relationes reales, quàm assignatæ.

Identitas, æqualitas, & similitudo sunt in Deo relationes rationis.

Relationes divinæ distinguuntur inter se realiter, paternitas à filiatione, & spiratio activa, & passiva.

Ref. 3. Spiratio activa nō distinguitur realiter à paternitate aut filiatione, juxta illud, in divinis omnia sunt unum, nisi ubi obviat oppositio relativa.

Ea tamen propositio, paternitas est spiratio activa, communiter negatur, ob periculum confundendi earum terminos.

Etsi paternitas & filiatio sint idem cum spiratione activa, non sequitur quod sint idem inter se.

Res. 4. Relationes divinæ non distinguuntur actu ab essentia, imò videntur esse de quidditate illius: sicut vice versa essentia divina est, de quidditate relationum.

Res. 5. Relationes divinæ sub proprio, & formali conceptu relationum, dicunt perfectionem.

Neque propterea dici potest, aliquam perfectionem esse in una persona, quæ non sit in aliis.

Relationes præcisè spectatæ dicunt tantum perfectionem infinitam in suo genere, at ut sunt à parte rei, simpliciter infinitam.

CAP. III. *Res. 1.* Ratio personæ, eaque realis & positiva ponenda est in Deo. Est autem persona, rationalis naturæ individua substantia; seu substantia intellectualis, completa singularis, & per se subsistens.

Reprehenditur Laurentius Valla, quòd dixerit, nomen personæ non significare substantiam, sed qualitatem.

Etsi una persona non possit amplius personari, substantia tamen quæ una personalitate affecta est, potest adhuc alia personalitate affici.

Persona in divinis à parte rei constituitur per relationem, etsi nobis personam concipientibus objiciatur aliquid absolutum.

Res. 2. In Deo ponendæ sunt tres personæ, Pater, Filius, & Spiritus sanctus.

Hæc personarum Trinitas non potest ab intellectu creato, sibi relicto, evidenter, aut probabiliter cognosci.

Personæ divinæ possunt dici tria individua largo modo: sicut ipsa natura divina, ut communis tribus personis, habet aliquam similitudinem cum specie.

DE DEO, UT TRINO. 25

Natura divina propter suam infinitatem est in tribus personis: sicut in creatis eadem natura specifica est in pluribus individuis.

Ref. 3. In Deo ponendæ sunt tres subsistentiæ relativæ, non autem aliqua absoluta, & communis tribus personis.

Augustinus cum ait Deum ad se subsistere, agit de subsistentia, ut est modus per se existendi, independenter à subjecto sustentante.

Hieronymus jubet, ut taceantur tres hypostases, in sensu Arianorum, id est, tres essentiæ.

Pater non communicat Filio substantiam completam, ut sic; nec incompletam; sed quæ completa est.

Ref. 4. In Deo est unica existentia absoluta, per quã Deitas ut concipitur prior relationibus, existit, & tres relativæ, per quas personæ existunt.

Non est absurdum ponere in Deo tres æternitates relativas: etsi tres personæ, ut sunt unus Deus, non sint tres æterni, sed unus æternus ut ait Athanasius.

Si in Deo una tantum esset persona, ea non existeret, nisi per existentiam absolutam.

Ref. 5. Ponendæ sunt in Deo quædam proprietates, quibus personæ constituentur, & ab invicem distinguantur; quæquæ sint relativæ, non absolutæ.

Relatio divina non tantum est ratio referendi, aut terminandi, sed etiam est id quod refertur, & terminat.

Prima persona Trinitatis constituitur per Paternitatem, ut habet rationem subsistentiæ, non autem ut est merus respectus Patris, ad Filium jam productum.

Ref. 6. Spiratio activa, non potest unam personam constituere: adeoque sunt tantum in Deo tres proprietates personales, nimirum paternitas, filiatio, & spiratio passiva.

Spiratio tamen activa spectat ad constitutionem intrinsecam Patris, & Filii, non vero actualis spiratio,

quæ personis completè constitutis veluti advenit.

Personæ divinæ non constituuntur formaliter per origines, seu per relationes spectatas per modum viæ, & in fieri, sed per modum formæ permanentis, & in facto esse.

Res habens duas formalitates, non constituitur per priorem, si hæc non habet conditiones ad constitutionem necessarias.

CAP. IV. *Ref. 1.* Primæ personæ Trinitatis propriè competit nomen principii, tam ad intra, quam ad extra.

Pater est principium ad intra notionaliter, & sine causalitate; ad extra verò essentialiter, & cum causalitate.

Patres Græci dicunt Patrem esse causam Filii, sumendo causam latè, pro principio.

Non debet dici absolute, quòd Filius, & Spiritus S. sint principiati, sed ille à Patre, hic ab utroque.

Ratio principii non dicitur univocè de notionali, & essentiali, & quamvis Pater dicatur principium totius creaturæ, non tamen propriè totius Deitatis.

Ref. 2. Nomen Patris propriè convenit primæ personæ Trinitatis: idque ut proprium distinguitur à communi, & à metaphorico.

Imò longè nobiliori modo, quàm Patri humano respectu sui Filii.

Deus dicitur pater creaturarum metaphoricè, cum aliqua tamen latitudine: ita scilicet ut quò aliqua est Deo similior, eò magis propriè Deus illius pater dicitur.

Nomen patris sumptum notionaliter, tribus modis Deo prius competit, quàm sumptum essentialiter. Nempe prioritate perfectionis, rationis, & durationis.

Ref. 3. Nomen ingeniti soli Patri competit, ut accipitur pro non procedente ab alio, quovis modo.

Patres negantes Patrem esse ingenitum, sumunt ingenitum pro non facto, in sensu Arianorum.

Ratæ

Ratio ingenti dicit formaliter negationem processionis ab alio, etiam possibilis, huiusque negationis fundamentum est paternitas.

Ratio Filii propriè convenit alicui personæ divinæ, id què ab aeterno.

CAP. V. *Ref. 1.* Verbum est nomen personale proprium Filii, etsi interdum sumatur essentialiter, ut cum quæritur, quidnam Beati videant in Verbo. Interdum etiam Spiritus S. dicitur Verbum Filii.

Etsi intellectio in Deo sit essentialis, Verbum tamen est notionale, quia significat terminum productum, & à producente distinctum.

Verbum dicit respectum aliquem rationis tam ad tres personas, quàm ad creaturas; quatenus est expressa similitudo eorum omnium, quæ à Patre intelliguntur.

Ref. 2. Verbum divinum procedit ex cognitione divinæ essentiæ, omniumque personarum divinarum.

Hinc tamen non sequitur, Verbum esse simpliciter prius, & posterius seipso; aut procedere à seipso, vel esse imaginem sui ipsius, aut Spiritus Sancti.

Terminus intellectio non procedit per omne objectum intellectus, sed tantum per illud quod unitur intellectui per modum principii activi.

Ref. 3. Verbum divinum procedit formaliter ex cognitione omnium creaturarum possibilium.

Quod tamen non impedit, quin Verbum divinum prius sit à parte rei rebus possibilibus, esto secundum nostrum conceptum sit illius posterius.

Si nulla creatura esset possibilis, Verbum non esset ejusdem rationis, saltem adæquatè, ac nunc est.

Ref. 4. Verbum divinum non procedit ex cognitione creaturarum existentium,

Ut Deus se comprehendat, non requiritur absolute quòd cognoscat aliqua futura, sed tantum ex hypothese, quod futura sint.

Verbum non repræsented futura actu, & formaliter ex vi suæ processionis, sed tantum remote, &

veluti radicaliter, quatenus recipit scientiam ex se infinite repræsentativam.

Verbum non procedit ex cognitione futurorum sub conditione, etsi talis cognitio antecedit quodcumque decretum actuale in Deo.

CAP. VI. *Res. 1.* Spiritus S. non solum à Patre, sed etiam à Filio procedit.

In Concilio Nicæno 2. Symbolum Nicænum fuit approbatum, lectumque hoc modo. qui ex Patre, Filioque procedit.

Et in Concilio Lugdunensi sub Gregor. X. cantatum est ter Græcè, & ter Latine cum eadem declaratione.

Si Spiritus S. à Filio non procederet, ab eo realiter non distingueretur, defectu oppositionis relativæ.

Leo III. curavit poni Symbolum prædictum in tabula argentea, sine illo addicamento, Filioque, in memoriam venerandæ antiquitatis.

Explicantur Patres Græci qui dicunt, Spiritum S. esse ex Patre per Filium, ut tantum velint, Filium habere virtutem spirativam à Patre.

Res. 2. Spiritus S. procedit à Patre. & Filio tanquam ab uno principio. propter unicam potentiam spirativam quæ est in utroque.

Etsi Pater, & Filius non possint dici duo spiratores, dicuntur tamen duo spirantes.

Non potest dici, quod Pater, quatenus generat Filium, & spirat Spiritum S. sit duo principia.

Imo Pater generans, & Filius spirans, non sunt duo principia, sed unicæ; licet distincta sint supposita.

Quando dicimus, unum principium Spiritus Sancti, inponitur pro formali virtute spirativa, & pro materiali, suppositum habens talem virtutem; sive sit unum, sive multiplex.

Spiritus S. procedit à Patre, & Filio, tanquam à duobus suppositis.

Unde Pater, ut Pater, & Filius, ut Filius specificativè, non autem reduplicativè, producent Spiritum S.

Nec

DE DEO, UT TRINO. 29

Nec Pater spirat prius origine, quàm Filius, etsi virtus spirativa, & actualis spiratio sit prius origine in illo.

Ref. 3. Quamvis Pater, & Filius sint Spiritus, & uterque sit sanctus, tertia tamen Trinitatis persona convenienter Spiritus S. nominatur.

Nomen etiam amoris, secundum quod personaliter dicitur, est proprium Spiritus S. licet quatenus dicitur essentialiter tribus personis competat.

Tria sunt in qualibet processione consideranda. habitudo ad objectum, habitudo ad terminum, & terminus. Verùm quæ spectant ad intellectionem habent propria nomina, non quæ ad volitionem.

Ref. 4. Si diligere, accipiatur notionaliter, dici potest Patrem, & Filium se diligere Spiritu S. nempe tanquam termino dilectionis notionalis, qua se formaliter diligunt.

Eodem sensu dici potest, Patrem se intelligere Verbo, etsi Verbum non sit medium, quo Pater se, & alia intelligit.

Falsa tamen est propositio illa, Pater est sapiens, sapientiâ genitâ, scilicet tanquam forma immanente, & veluti habituali.

Ref. 5. Donum, secundum quod personaliter sumitur, est proprium nomen Spiritus S. Porrò donum est datio irredibilis, seu res alicujus, qui eam alteri liberaliter confert, aut conferre potest.

Deus totaque Trinitas respectu hominum dici potest donum dantis per identitatem. At Filius, & Spiritus S. sunt donum, ut sunt alterius dantis per originem. Ita tamen, ut Spiritus S. detur, ratione suæ processionis, & Filius ex amore Patris.

CAP. VII. Ref. 1. Ponendæ sunt in Deo notiones aliquæ, seu conceptus objectivi, aut formæ, quibus personæ divinæ inter se distinctæ cognoscantur.

Ejusmodi notiones sunt quinque, nimirum innascibilitas, paternitas, filiatio, spiratio activa, & passiva, nec necesse est, inter notiones numerari

inspirabilitatem Filii, aut infœcunditatem Spiritus S.

Ref. 2. Ponendi sunt in Deo quidam actus notionales, seu propria quædam unius, vel duarum personarum actiones quibus persona aliqua produci-
tur.

Actus notionales à relationibus, quibus constituuntur personæ, virtualiter distinguuntur: v. c. generatio activa, à paternitate; passiva, à filiatione, &c.

Nec repugnat; quòd actio ponatur in Deo, detra-
ctis imperfectionibus, sicut & relatio.

Actus notionales ponendi sunt in ipsis personis producentibus, nempe dictio seu intellectio notionalis in Patre, & volitio notionalis in Patre, & Filio.

Ref. 3. Actus notionales sunt aliquo sensu voluntarii, voluntate concomitante, quatenus Deus amat productiones personarum, per simplicem complacentiam essentialem omnibus personis communem.

Non tamen actus illi sunt liberi, sed simpliciter necessarii: nec sunt de nihilo, sed de aliquo, nimirum de ipsa substantia personæ producentis.

Quo loquendi modo denotatur principium internum personæ productæ, non quasi materiale, sed quasi formale, quo constituitur in ratione Dei.

Ref. 4. In Deo est vera, & positiva potentia productiva notionalis, nempe potentia generandi, & spirandi.

Sola persona producens est principium quod productionis: at divina essentia, intellectus, & voluntas à ipsaque relatio sunt principium quo.

Si productio sumatur in Deo, ut est communicatio, sic essentia divina est terminus illius; si verò, ut productio, ea ut sic videtur terminari ad relationem.

CAP. VIII. *Ref. 5.* Inter personas divinas est perfecta æqualitas, fundata in essentia infinite perfecta, quæ in omnibus eadem est. Quæ

DE DEO, UT TRINO. 31

Quæ in scriptura faciunt Filium inferiorem Patre, intelliguntur ut plurimum de Filio, ut homine; quòd si de illo etiam ut Deo accipiuntur, nihil aliud quàm prioritatem originis in Patre denotant.

In Deo non habet locum prioritas durationis, aut naturæ, sed sola prioritas originis. Interdum tamen ordo originis vocatur ordo naturæ, quia una persona naturaliter est ab alia.

Pater genuit Filium existentem, non quidem antequàm generaretur, sed virtute ipsius generationis.

Quælibet persona divina dicitur esse, in aliis per circum-*in*sessionem, quatenus omnes habent eandem essentiam, à qua separari nequeunt.

Ref. 2. Etsi missio quæ fit per imperium, aut per consilium dicat imperfectionem in persona missa, non tamen quæ fit per originem, cum ordine ad quemdam effectum temporalem.

Una persona divina non potest mitti nisi ab ea à qua procedit; unde Pater potest mittere Filium, & Spiritum S. ipse verò à nemine mitti potest.

Ref. 3. Duplex est missio, alia visibilis, alia invisibilis, visibilis est, quando persona missa, per signum aliquod sensibile novo modo exterius apparet; invisibilis autem, quando effectum aliquem occultum supernaturalem producit.

In missione invisibili, non tantùm dona gratiæ, sed ipsæ etiam personæ divinæ dicuntur mitti: quatenus realiter se exhiberent præsentem animæ, si per impossibile in ea non essent.

Missio invisibilis fit ad omnes participes gratiæ, non modò quando gratiam primam sanctificantem recipiunt, sed etiam dum extraordinariè ad novum aliquem actum, vel statum illius elevantur.

DE VERBO INCARNATO.

CAP. IX. *Ref. 1.* **M**ysterium Incarnationis est possibile, seu fieri potest ut Verbum, divinum naturam humanam in unitatem personæ sibi copulet.

Cum Verbum non fiat homo essentialiter, sed terminativè, seu hypostaticè, id sine mutatione in ipso Verbo facta intelligi potest.

Potest etiam exemplo unionis, quæ est inter animam & corpus intelligi nexus inter Verbum & humanitatem, qui hanc solam afficiat.

Ref. 2. Non possumus evidenter lumine naturali cognoscere, Incarnationem, eo modo quo peracta est, esse possibilem.

Sybilla, etsi foemine gentiles, hoc mysterium agnoverunt ex speciali relatione.

Ref. 3. Incarnationem de facto peractam esse fides catholica docet contra Judæos, qui frustra de primo Christi adventu accipiunt, quæ tantum de secundo intelliguntur.

Ref. 4. Incarnatio fuit per se Deo valdè conveniens, & naturæ humanæ: fuit etiam medium valdè congruum ad redimendos homines, convenientique tempore peracta fuit.

CAP. X. *Ref. 1.* Non fuit necessaria Incarnatio, ex hypothesi creationis mundi, vel peccati, vel redemptionis ab illo, etiam ex rigore justitiæ, sed ut redemptio hominum fieret convenientiori modo.

Nulla potest reperiri in operibus Dei indecentia positiva, potest tamen negativa, ita ut non habeant omnem perfectionem possibilem.

Si Verbum assumpsisset naturam angelicam, potuisset in ea pro peccatis hominum perfectè satisfacere per actus amoris, aliosque similes.

Per Incarnationem fides nostra certior redditur, spes magis erigitur, charitas magis accenditur, quam si Verbum assumpsisset naturam Angelicam.

Ref. 2. Ope-

DE VERBO INCARNATO. 33

Ref. 2. Opera Christi habebant valorem sufficientem, imò infinitum ad satisfaciendum pro peccatis hominum, quoad culpam, & pœnam.

Quod ita intellige, ut ejusmodi valor operibus Christi ex se, ut procedebant à Verbo, compereret, & non solum ex acceptatione divina.

Ref. 3. Valor infinitus operum Christi non petitur tantum à Verbo, ut erat forma sanctificans humanitatem, sed etiam, & maxime quatenus erat suppositum eam sustentans, & per illam operans.

Deus hominibus in gratia inæqualibus, propter idem opus, tribuens præmium inæquale, dicitur unicuique tribuere secundum opera ejus.

Ref. 4. Satisfactio Christi fuit ex vera, & rigorosa justitia, ita ut esset æqualis, ad alterum, ex propriis, & ex aliis indebitis.

Et si absolute satisfactio debeat fieri à persona, que offendit; potest tamen creditor acceptare satisfactionem ab alio oblatam.

Ref. 5. Non potuit purus homo condignè satisfacere pro peccatis hominum, et si peccati malitia simpliciter sit finita.

Et si reperiatur proportio inter opus justii, & gratiam; non tamen inter illius satisfactionem, & injuriam.

Ref. 6. Non potest homo satisfacere ad æqualitatem pro peccato mortali proprio, in quo versatur.

Ille non censetur satisfacere ex perfecta justitia, qui solvit quantum potest, sed non quantum debet.

CAP. XI. *Ref. 1.* Christi humanitas non est producta formaliter per ipsam Incarnationem.

Eodem tamen instanti temporis, humanitas fuit producta, & Verbo unita: sicquè Virgo mater Christi, seu hominis Dei facta est.

Anima rationalis prius natura existit, quam subsistat: creatio verò dicitur subsistentium, non formaliter, sed consecutivè.

Ref. 2. Hu-

Ref. 2. Humanitas Christi non existit per existentiam Verbi, sed per existentiam propriam.

Etsi in Christo non sit nisi unum esse existentia: totale, & completum: in eo tamen sunt plures existentia: partiales.

Ref. 3. Unio hypostatica non est facta in natura, ita scilicet ut ex unione Verbi cum humanitate, una quaedam natura resultaverit.

Sicut corpus, & anima constituunt unum hominem; ita divinitas, & humanitas unum Christum, non tamen unam naturam.

Ref. 4. Unio Verbi cum humanitate facta est in persona, & in supposito: eo sensu, ut post unionem una tantum sit persona in Christo, unumque suppositum.

Persona, & hypostasis, seu subsistentia non distinguuntur conceptu intrinseco, sed tantum connotato.

In Christo est aliud & aliud, propter distinctionem naturarum; non autem in Trinitate, ex ratione opposita.

Ref. 5. Aliquo sensu admitti potest, personam Christi post unionem esse compositam: etsi non coalescat ex partibus, vel ex actu & potentia.

Christus est sua componentia collectivè, non autem divisivè.

Terminus principalis, seu adequatus Incarnationis est Christus, quatenus est una persona subsistens in duabus naturis: terminus formalis, qui, humanitas ut Verbo unita; terminus formalis quo, ipsa unio.

Ref. 6. Per Incarnationem activè sumptam aliquid producitur in humanitate, per quod ipsa Verbo unitur.

Illud autem non est qualitas, aut influxus activus, vel mera relatio, sed modus quidam substantialis, qui unio appellatur.

Patres qui dicunt, humanitatem immediatè Verbo uniri,

uniri, non excludunt medium nexum, sed medium terminum.

Non mirum est, quod substantia creata uniatur suæ naturæ sine ullo modo intermedio, cum ipsa sit modus.

Ref. 7. Unio hypostatica est substantialis, potestque dici omnium maxima, tam in ratione unionis, quam in ratione doni.

Licet essentialis, & substantiale, naturale, & reale pro eodem interdum sumantur, unio ista non est vocanda essentialis, aut naturalis.

Unio animæ rationalis cum corpore, est major extensivè unione hypostatica; hæc verò est illa major intensivè.

CAP. XII. *Ref. 1.* Inter personas divinas solum Verbum est incarnatum. Cujus rei variæ afferuntur congruentiæ, à Concionatoribus observandæ.

Opera Trinitatis ad extra sunt indivisa, quoad influxum activum, non quoad rationem terminandi.

Pater, & Spiritus S. existunt modo speciali in natura humana, etsi propriè ei non sint uniti.

Sunt per concomitantiam immediatè in humanitate Christi connaturaliter existente; mediatè verò in eadem ut existente in Eucharistia.

Ref. 2. Verbum divinum terminavit naturam humanam ratione alicujus relativi, non absoluti.

Humanitas est unita Verbo, & naturæ divinæ; per eandem unionem, ad illud primariò, ad hanc secundariò terminatam.

Ref. 3. Verbum assumpsit veram animam rationalem, verum etiam corpus ex carne, & ossibus constans.

Verbum potest corpus vivificare in genere causæ efficientis, non in ratione formæ.

Verbum quoque assumpsit totum sanguinem; itemque rorem, & cambium (quibus verbis sanguis purior, & defacatior intelligitur) aliosque humores.

In

Ref. 4. In assumptione humanitatis nulla intercessit temporis duratio; sed eodem instanti, quo producta est, fuit quoad suas omnes partes unita Verbo.

Ordine intentionis natura humana prius assumpta fuit, quàm partes illius: ordine tamen executionis prius assumptæ sunt partes, quàm humanitas.

Anima rationalis prius ordine intentionis fuit à Verbo assumpta, quàm caro; & posterius ordine executionis.

CAP. XIII. *Ref. 1.* Natura angelica potuit à Verbo hypostaticè assumi; etsi ea non distinguatur nisi modaliter à suo supposito.

Potuit etiam natura irrationalis v. g. aquilæ, aut leonis à Verbo assumi in unitatem suppositi; etsi talis natura non possit videre Deum.

Ref. 2. Verbum divinum potuit simul duas naturas assumere v. c. duas humanitates, aut humanitatem cum natura Angelica.

Si Verbum assumeret duas humanitates, non propterea diceretur duo homines, sed unus cum duplici humanitate.

Et quod tunc illi conveniret per se secundum unam humanitatem, non illi competeret, nisi per accidens, secundum aliam.

Probabile est, plures personas divinas posse eandem simul naturam assumere: esto non possit natura propriam habens substantiam, terminari simul aliena.

Ref. 3. Abstractis per intellectum personalitatibus, natura divina non potest assumere humanitatem.

Si esset in Deo substantia communis, posset natura humana per eam subsistere, non tamen constitui in ratione personæ.

In ea hypothesi esset hic homo subsistens, qui tamen ut sic, non esset persona: quamvis à parte rei esset tres personæ.

Ref. 4. Non

DE VERBO INCARNATO. 37

Ref. 4. Non potest hypostaticè assumi natura habens propriam substantiam, eamque retinens.

Non tamen est simile, quòd natura divina habet tres substantias proprias, quibus est in se.

Ref. 5. Materia, & forma substantialis corporea seorsim à persona divina assumi possunt: esto non habeant ex se, nisi substantiam incompletam.

Possunt etiam assumi partes integrantes, non tamen accidens, cujus dependentiam à subjecto potest supplere. Verbum in genere causæ efficientis, non in ratione termini.

Ref. 6. Persona creata non potest naturaliter alienam naturam terminare: non tamen videtur repugnare, quin possit supernaturaliter.

Etsi suppositum creatum non possit alienam naturam intrinsecè afficere, & modificare; posset tamen eam terminare extrinsecè & hypostaticè.

CAP. XIV. *Ref. 1.* Ex vi præsentis decreti, Verbum non assumpsisset carnem, si homo non peccasset.

Quo sensu Christus dicatur initium viarum Dei, primogenitus omnis creaturæ, primusque prædestinatorum.

Etsi Incarnatio peracta non sit, nisi occasione peccati, non propterea bonum occasionatum dici debet.

Ordinatè volens priùs vult media fini, quoad vim movendi, propinquiora quàm remotiora, esto quoad entitatem non sint digniora.

Ref. 2. Etsi Christus omnia peccata sufficienter deleverit, dici tamen potest eum potius venisse ad delendum peccatum originale, quàm actuale.

Unde Christus venisset ad tollendum peccatum originale, etsi non fuissent actualia: non vice versa, ad tollenda actualia, si non fuisset originale.

Ref. 3. Nulla creatura concurrit de facto ad unionem hypostaticam, tanquam causa physica illius, sive principalis, sive instrumentalis.

Quod dicitur, per Virginem carnem junctam esse Deo,

Deo,

Non

38 DE VERBO INCARNATO.

Deo, intellige, quatenus Virgo, non quidem per modum instrumenti, sed in fluxu materno ad eam unionem concurrat.

Nulla etiam ad eam unionem praecessit dispositio, sive physica, sive moralis.

Res. 4. Nec humanitas Christi, nec ipse Christus meruit de facto Incarnationem.

Potuit tamen Christus absolute mereri Incarnationem per opera eam sequentia. Et quod dicitur, principium meriti non cadere sub meritum, intelligitur, de lege ordinaria.

Res. 5. Antiqui Patres non meruerunt, sive de condigno, sive de congruo, Incarnationem.

Ne quidem de potentia absoluta potuerunt Patres de condigno mereri Incarnationem.

Potuerunt tamen mereri de congruo quandam circumstantiam Incarnationis, ut, quod fieret tali tempore, &c.

Res. 6. B. Virgo non meruit de condigno esse mater Dei, etsi optime fuerit disposita ad hanc maternitatem.

Id tamen meruit de congruo multo magis quam sic meruit Abraham, ut Christus ex illius stirpe nasceretur.

Incarnatio dicit praecise unionem Verbi cum hac humanitate, non autem illius assumptionem ex tali foemina: quare intuitu illius potuit Virgo mereri de congruo maternitatem.

CAP. XV. *Res. 1.* Humanitas Christi fuit formaliter sancta, praecisa gratia habituali, nempe per ipsam unionem hypostaticam.

Esse sanctum accidentaliter est effectus formalis gratiae habitualis: at esse sanctum substantialiter est effectus unionis hypostaticae.

Non potest Christi humanitas esse formaliter intelligens per intellectionem Dei, cum tamen sit sancta per sanctitatem divinam.

Res. 2. In Christo fuit gratia habitualis, eaque ejusdem speciei cum nostra, & finita in genere entis: quamvis dici soleat infinita in ratione gratiae.

HAC

Hæc gratia de lege ordinaria angeri non potuit, absolutè tamen potuit.

Etsi Christus habuerit gratiam habituales, non propterea dici potuit filius adoptivus; cum non esset persona extranea.

Ref. 3. Caritas fuit in Christo, & probabiliter spes, quatenus beatitudinem animæ ut bonum proprium diligebat, & præterea expectabat beatitudinem corporis.

In Christo non erat fides, ut hæc dicit assensum obsecurum rebus à Deo revelatis præstitum; erat tamen multiplex alio sensu.

Ref. 4. Christus habuit virtutes morales per se infusas si dantur, & ex suo genere acquisitas.

Christus specialiter habuit magnificentiam, & liberalitatè in summo gradu, & temperantiam perfectam, non illam quæ dicitur continentia: exercuit etiam actus iustitiæ vindicativæ.

Probabilius est, ejusmodi virtutes morales, ex suo genere acquisitas, fuisse Christo infusas in puncto Incarnationis.

Ref. 5. In Christo nulla fuit de facto gratia excitans, vel adjuvans: etsi ad actus supernaturales indigerit concursu generali ejusdem ordinis.

Fuerunt tamen in Christo dona Spiritus S. non solum alia, sed etiam consilium, timor, & fortitudo, detractis imperfectionibus.

Item gratiæ gratis datæ; nempe donum miraculorum genera linguarum, discretio spirituum, gratia sanitarum, prophetia, &c.

CAP. XVI *Ref. 1.* Christus ut homo, habuit scientiam aliquam seu cognitionem creatam, distinctam à divina.

In intellectu Christi erant actus, & habitus, tum ordinis naturalis, tum supernaturalis.

Ref. 2. Christus in hac vita habuit scientiam beatificam esto non habuerit gloriam corporis, nisi post resurrectionem.

40 DE VERBO INCARNATO.

Per ejusmodi scientiam Christus non videbat in Deo, sive actu, sive habitu omnia possibilea.

Videbat tamen per illam, quicquid Deus novit scientia visionis, sed non eadem claritate.

Ref. 3. Christus habuit scientiam per se infusam, & supernaturalem, à beata distinctam.

Per ejusmodi scientiam cognoscebat Christus res omnes supernaturales creatas, in proprio genere.

Noverat etiam Deum unum & trinum, quoad quod est, non quoad quid est.

Cognoscebat præterea cordium cogitationes, & futura contingentia, ab hominum libertate pendente.

Admittendæ sunt in intellectu Christi species multiplices & supernaturales, huic scientiæ deservientes.

Hæc scientia agebat independenter à phantasmatibus, neque erat discursiva actu, aut potentia.

Ref. 4. Christus præditus fuit scientia perfectissima rerum omnium naturalium, quæ sub humanam cognitionem cadere possunt.

Probabilius est, hanc scientiam fuisse Christo per accidens infusam in instanti Incarnationis.

Christus tamen successu temporis cognitionem quandam rerum experimentalem, propriis actibus sibi comparabat.

CAP. XVII. *Ref. 1.* In Christo ponenda est duplex voluntas, divina scilicet & humana.

Non modo voluntas humana efficax fuit in Christo conformis divinæ, sed etiam inefficax; et si hæc secundum quid ab ea discrepaverit.

In Christo fuit liberum arbitrium, tam quoad potentiam, quam quoad actum.

Et si Christus non posset absolute omittere præceptum moriendi; poterat tamen illud omittere, non ponendo eum actum, per quem illud implevit quoad substantiam.

Ref. 2. Christus proprie meruit, idque per varios actus,

DE VERBO INCARNATO. 41

actus, ac speciatim per actum amoris Dei, qui sequebatur scientiam infusam.

Meruit autem in instanti Incarnationis, & deinceps per totam vitam, etiam dum torquebatur in cruce; esto formaliter per ipsam mortem non meruerit.

Ref. 3. Christus sibi meruit gloriam corporis, sui-que nominis exaltationem: adeoque impassibilitatem animæ, resurrectionem, ascensionem, ultimum adventum, & quicquid unquam in laudem illius factum est.

Non tamen sibi meruit gloriam animæ, gratiam sanctificantem, aliosve habitus supernaturales, nec eorum augmentum.

Nobis verò meruit dispositiones ad gratiam, gratiam sanctificantem & remissionem peccatorum, id-que in se, augmentum gratiæ, satisfactionem, meritum, & electionem ad gloriam.

CAP. XVIII. *Ref. 1.* Anima Christi non habuit omnipotentiam simpliciter: Virtus tamen patranda vera miracula, aliaque opera supernaturalia fuit illi concessa.

Potentia illa inerat Christo immanenter per modum habitus; esto illius humanitas esset tantum causa instrumentalis.

Virtus prædicta non erat Christo naturalis, sed supernaturalis; nec physica, sed moralis duntaxat.

Ref. 2. Christus ut homo, fuit subditus Patris quatenus tenebatur illius præcepto obtemperare.

Dici etiam potest, Christum ut hominem, esse servum Dei; quatenus humanitas illius est creatura essentialiter Deo subdita.

Rursus Christus ut homo, fuit subditus legi naturali, non autem positivæ, sive divinæ, sive humanæ.

Christus tamen habuit præceptum speciale moriendi pro hominibus, non quidem naturale, sed divinum positivum.

Christus fuit subditus quibusdam defectibus corporeis

42 DE VERBO INCARNATO.
porcis, ut erat conveniens ad finem Incarnationis,
non tamen omnibus.

Res. 3. Christus nec peccavit, nec per absolutam potentiam, utpotè beatus, peccare potuit.

Imo Christus fuisset impeccabilis, ex vi unionis hypostaticæ, etsi Verbum humanitatem assumpsisset absque glória.

Non est inconveniens quod Deus dicatur mori: est tamen quòd dicatur peccare.

Christus non habuit fomitem peccati, sive in actu secundo, sive in actu primo.

Nulla fuit de facto in intellectu Christi ignorantia, vel error, sive speculativus, sive practicus.

Ignorantia puræ negationis Christo ut homini, non repugnabat: non tamen potuit in eo reperiri error practicus, aut etiam falsum iudicium speculativum.

In Christo erant varii motus appetitus sensitivi, qui pro passionibus potius quàm passionibus appellari consueverunt.

Admiratio erat in Christo, non quòd aliquid simpliciter ignoraret; sed quia quædam erant insolita ipsius experientia.

CAP. XIX. *Res. 1.* Christus ut Deus, est simul cum Patre & Spiritu S. caput invisibile Ecclesiæ: ut verò, Deus homo, est caput visibile illius.

Christus secundum totam humanitatem est caput hominum, quoad corpus, & animam ipsorum.

Non tantum hominum, sed etiam Angelorum est caput, quatenus saltè illuminationes quasdam in eos influit.

Aliter Christus, aliter dæmon est caput malorum; nec in moralibus monstruosum est varia capita eidem corpori assignare.

Res. 2. Christus fuit sacerdos, quatenus se obtulit in ara crucis, & in sacrificio altaris est primarius offerens.

Non fuit sacerdos successione, aut unctione olei, sed

sed ex Verbi unione qua humanitas illius fuit delibuta oleo divinitatis.

Concedi potest, Christum pro se obtulisse sacrificium, non ut propitiatorium, sed ut impetratorium, & eucharisticum. Non tamen dici potest, eum pro se mortuum.

Christus non tantum sacerdotis, sed etiam Legislatoris perfecte munus obiit.

Etsi Christus non fuerit Rex quoad usum, habuit tamen in actu primo regiam potestatem in omnes res mundi.

Habebat etiam dominium radicale in res omnes & singulas universi; quod non impediabat, quin homines titulo domini aliquid possiderent.

Res. 3. Christus verus fuit mediator inter Deum homines, idque longè nobiliori modo, quàm alii sancti.

Non modo in hac vita oravit, sed & nunc orat in cœlo pro nobis; idque propriè & formaliter, & non tantum interpretativè.

Ne tamen detur occasio errandi, Ecclesia solet petere à Christo, ut misereatur nostri, non autem ut oret pro nobis.

CAP. XX. *Res. 1.* Christus ut homo, non debet dici filius Dei adoptivus, sed naturalis.

Quod potest intelligi de filiatione illa æterna, quam per generationem à Patre obtinuit.

Res. 2. Dicitur propriè non potest, Verbum esse prædestinatum, ut esset homo: dicitur tamen potest, prædestinatum, seu decretum esse, ut Verbum fieret homo.

Dicitur quoque potest absolutè, Christum esse prædestinatum: item, esse prædestinatum ad esse: & esse prædestinatum ad gratiam, & gloriam, etsi hæc illi essent debita ex congruitate.

Dicitur etiam potest, humanam naturam esse prædestinatam ad unionem hypostaticam: non tamen, ad gloriam.

44 DE VERBO INCARNATO.

Non potest dici absolutè, Christum esse prædestinatum, ut sit filius Dei.

Ref. 3. Christi humanitas adorari potest, eadem quoad substantiam adoratione latriæ, qua Verbum ipsum adoratur.

Cum eo tamen discrimine, quòd Verbum ratione sui adoratur, humanitas autem ratione Verbi.

Potest etiam Christi humanitas adorari hyperdulia, ratione donorum gratiæ & gloriæ quibus ornata est.

Imò talis cultus licitus est, dummodo saltem superior non denegetur. Nec reprehenduntur à Conciliis, nisi qui duas adorationes Nestorianas inducunt.

Ref. 4. Imago Christi ita potest adorari, ut actus adorationis tam externus, quàm internus terminetur ad Christum, & ad illius imaginem.

Potest etiam imago Christi adorari, etsi Christus ipse non adoretur in recto, sed in obliquo.

Adoratio est respectiva, non tantum quando imago Christi posteriori modo, sed etiam quando priori adoratur.

Potest similiter crux Christi adorari, aut simul cum Christo, aut ita ut actus adorationis directè ad illam tantum terminetur: & utraque adoratio est respectiva, ut ad crucem terminatur.

Omnes cruces adorantur ut sunt quædam imagines Christi crucifixi; at illa in qua Christus pependit, adoratur etiam ut illius reliquia: adeoque vel minima illius pars adorari debet.

Ref. 5. Beata Virgo non est adoranda latriâ; propriè, sed tantum hyperdulia; eaque excellentiori, quàm quæ Apostolis competit.

Improbatur tamen mos quarundam foeminarum, offerentium placentulas Virgini, tanquam sacrificia.

Ref. 6. Reliquiæ Sanctorum possunt adorari, etiam in recto, qui respectivus esse debet; sive solæ in recto sive simul cum persona adorentur.

Appen.

DE VERBO INCARNATO. 45

Appen. Duplex est communicatio idiomatum in Christo, altera qua duæ naturæ, altera qua earum proprietates de eadem persona in concreto prædicantur.

Propter primam, vera est illa propositio, Verbum est Deus, & ista, Verbum est homo, & similes.

Harum trium propositionum, Deus est homo, Jesus est homo, Christus est homo, prima est contingens, & aliæ duæ necessariae.

Vera est illa propositio, Deus factus est homo, vel, hic homo; non tamen ista admitti solet, homo factus est Deus.

Propter alteram communicationem dici potest, Christus est æternus & temporalis, finitus & infinitus.

Non est simpliciter dicendum, Christum esse creaturam, etsi simpliciter dici possit, tum esse passum, mortuum, & sepultum.

Quæ conveniunt unæ naturæ, non possunt dici de altera in abstracto.

Errant Lutherani, quatenus docent, proprietates naturæ divinæ esse formaliter communicatas humanitati.

LIBER III.

DE ANGELIS.

CAP. I. **D**E fide est Angelos existere: eorum tamen existentia ratione naturali evidenter demonstrari non potest.

Certum est ex fide, Angelos non esse creatos ab æterno, sed in tempore.

Fuerunt producti simul cum mûdo corporeo: nec sine temeritate quis diceret, ante esse productos.

Ref. 2. Angeli sunt spirituales seu incorporei, non modo ex parte, sed totaliter.

Patres qui olim dixerunt Angelos esse corporeos, non peccarunt contra fidem. Qui tamen id jam affirmarent, temeritatis arguerentur.